

Verksamhetsberättelse 2015 – Piteå Naturskola

Nu går året mot sitt slut och vi i naturskolan kan belåtna se tillbaka på ett 2015 fyllt av elevaktivitet. Många barn och ungdomar har fått möjlighet att uppleva ett lärande med utomhuspedagogik som grund. Varje år bidrar vi till att de elever som aldrig i annat fall har chansen att uppleva friluftsliv, får möjligheter till det. Den positiva responsen från såväl elever som pedagoger har varit glädjande och ger oss motivation till att fortsätta att utveckla vår verksamhet.

Personal på Piteå Naturskola

Stefan Bergmark, tjänstgöring 50 %

Bergmark har under året, förutom sitt engagemang i naturskolan, varit samordnare för Skola för Hållbar Utveckling på 25 %, samt undersökningsledare för elevenkäten "Personligt" på 25 %.

Stefan Eriksson, tjänstgöring 50 %

Eriksson har under året även arbetat för Lärarförbundet på 50 %.

Naturskolearbetet

I arbetet med Piteå Naturskola genomför vi temadagar inom naturorienterande ämnen och teknik, i främst åk 4-6 i Piteå kommun. I vår arbetstid ryms två skolbesök per vecka samt för- och efterarbete, planering, inköp och underhåll av materiel, samt den huvudsakliga skötseln av Biolabbet på Porsnässkolan. Några veckor under året har vi bara kunnat erbjuda ett skolbesök då andra arbetsuppgifter krävt vår tid (grovstäd i Biolab, underhåll av materiel, fackliga uppgifter, arbete med undersökningen Personligt, egen fortbildning etc).

Under 2015 har vi kunnat erbjuda våra teman Mikro & makro, Elden, Fiskar, Småkryp på land, Småkryp i vatten och Astronomi på de olika 4-6 skolorna runt om i kommunen. Vi har också på samma sätt som förra året, tagit emot klasser med elever och deras pedagoger på Porsnässkolan för temadagar i Biolabbet och Tekniklabbet. Även förskolegrupper och fritids från norra området har fått möjlighet att besöka vårt Biolab för en dryg timmes

zoologi/etologiundervisning under lov och våra planeringsdagar, besöken från förskoleklass och har dock varit färre detta år än tidigare.

Vid astronomitemat, från slutet av november fram till jullovet, har vi arbetat med 3-5 klasser på varje skola. För klasserna hölls först en förklarande presentation av centrala begrepp i elevernas hemklassrum och därefter fick eleverna uppleva planetariet. Genom att i det helt nedsläckta planetariet visa en projicerad stjärnhimmel, ges en god möjlighet att på ett engagerande sätt, ta upp såväl astronomins mytologiska bakgrund med stjärnbilder, som fakta kring exempelvis stjärnor och månen. Besöken i varje klass tog ca 90 min och vi hann därför möta fler elever och pedagoger per dag än vid våra heldagsteman. Efter att vi besökt klasserna har de fått en grund att utgå ifrån inför vidare arbete kring astronomiska begrepp och vi lämnar dessutom lite arbetsmaterial som de kan fortsätta med. Vid alla våra teman har vi lagt fokus på det centrala innehållet enligt Lgr 11 och möjligheterna för att återkoppla till naturskoledagen i den egna undervisningen bör vara goda.

Verksamhetsidé

Våra teman ska bidra till att eleverna uppnår mål från styrdokumentet för skolan (se sidan Lgr 11 på vår hemsida). Vi vill avdramatisera och ge de elever vi besöker, en positiv bild av vad naturvetenskapliga ämnen och teknik innebär, inför vidare studier. Vi verkar också för att öka användandet av utemiljön i skolans närhet, i undervisningen. Vi vill även ge elever goda upplevelser av friluftsliv och ökad miljömedvetenhet. Genom att klassernas ordinarie pedagoger är med på temadagarna räknar vi även med att de får värdefull fortbildning, vilken de kan ha nytta av i det egna arbetet med sina elevgrupper efter besöket. Pedagogerna får även under naturskoledagarna en god möjlighet att se sina elever i aktion, vilket kan underlätta deras bedömning av barnens kunnande och initiativtagande. Detta möjliggörs då klasslärarna under naturskoledagarna inte själva behöver vara upptagna genom att ha huvudansvaret för undervisningen. Då naturskolan provar ut, tillhandahåller och vårdar materialet som behövs vid aktiviteterna ges alla enheter samma möjligheter att använda adekvat utrustning, oavsett ekonomiska ramar, vilket också underlättar handhavandet av liknande materiel senare på högstadiet. Vi upplever oss även kunna fånga upp intresset bättre, genom att vi låter eleverna prova dessa spännande arbetsverktyg.

För att få mer information om vår verksamhet kan du besöka naturskolans hemsida:

<http://www.pitea.se/naturskolan>

Spindelungar i en ca Ø 5mm kokong. Fotot taget med mobilkamera genom en stereolupp under temat Småkryp på land.

Fotograf: Stefan Bergmark

Skolor som naturskolan besökt med temadagar under 2015

Mikro & makro:

Solanderskolan (56+4), Klubbgårdsskolan (26+2), Porsnässkolan (31+3) och Lillpите skola (26+3).

(Totalt 139 elever och 12 pedagoger).

Nematod fotad med mobilkamera genom ett mikroskop under temat Mikro och makro.

Fotograf: Stefan Bergmark

Elden:

Alterdalens skola (20+1), Klubbgårdets skola (21+2), Lillpite skola (20+3), Norrbyskolan (30+2), Porsnässkolan (60+3) och Solanderskolan (56+4).

(207 elever och 15 pedagoger).

Fiskar:

(Exkursion med isfiske): Norrbyskolan 30+2, Porsnässkolan (54+4) och Rönnskolan (13+8).

(Exkursion med mete): Alterdalens skola (28+1), Klubbgårdets skola (22+2), Rosviks skola (34+2), och Sjulsmarks skola (20+2).

(totalt 201 elever och 21 pedagoger, varav isfiske berörde 97 elever och 14 pedagoger).

Småkryp på land:

Klubbgårdets skola (20+1), Norrmalmsskolan (50+2), Pitholmsskolan (21+1), Porsnässkolan (56+3) och Tallbacka/Mellangårdsskolan (11+4).

(158 elever och 11 pedagoger).

Detta läsår provade vi även på att introducera småkrypen för de små barnen på Helgenäs förskola i Norrfjärden. Vi träffade då **12** barn och **3** pedagoger och byggde myror och spindlar med kottar och pinnar. Det var en utmaning för oss...

Småkryp i vatten:

Pitholmsskolan (21+1), Porsnässkolan (43+3) och Rosviks skola (26+1).

(90 elever och 5 pedagoger).

Astronomi:

Alterdalens skola (47+5), Bergsvikens skola (186+12), Rosviks skola (108+5), Solanderskolan (65+5) Tallbacka-/Mellangårdsskolan (7+5)

(413 elever och 32 pedagoger)

Det uppblåsbara planetariet som vi lånar, från Teknikens Hus, vid temat Astronomi varje år.

Fotograf: Stefan Bergmark

De skolor som deltagit i temat *Biolab och Tekniklab* är:

Pitholmsskolan (97+8), Porsnässkolan (21+2) och Solanderskolan åk7 (18+2).

(137 elever och 12 pedagoger)

De som enbart besökte *Biolabbet* är:

Träningskolan 3 elever och 3 pedagoger

(3 elever och 3 pedagoger)

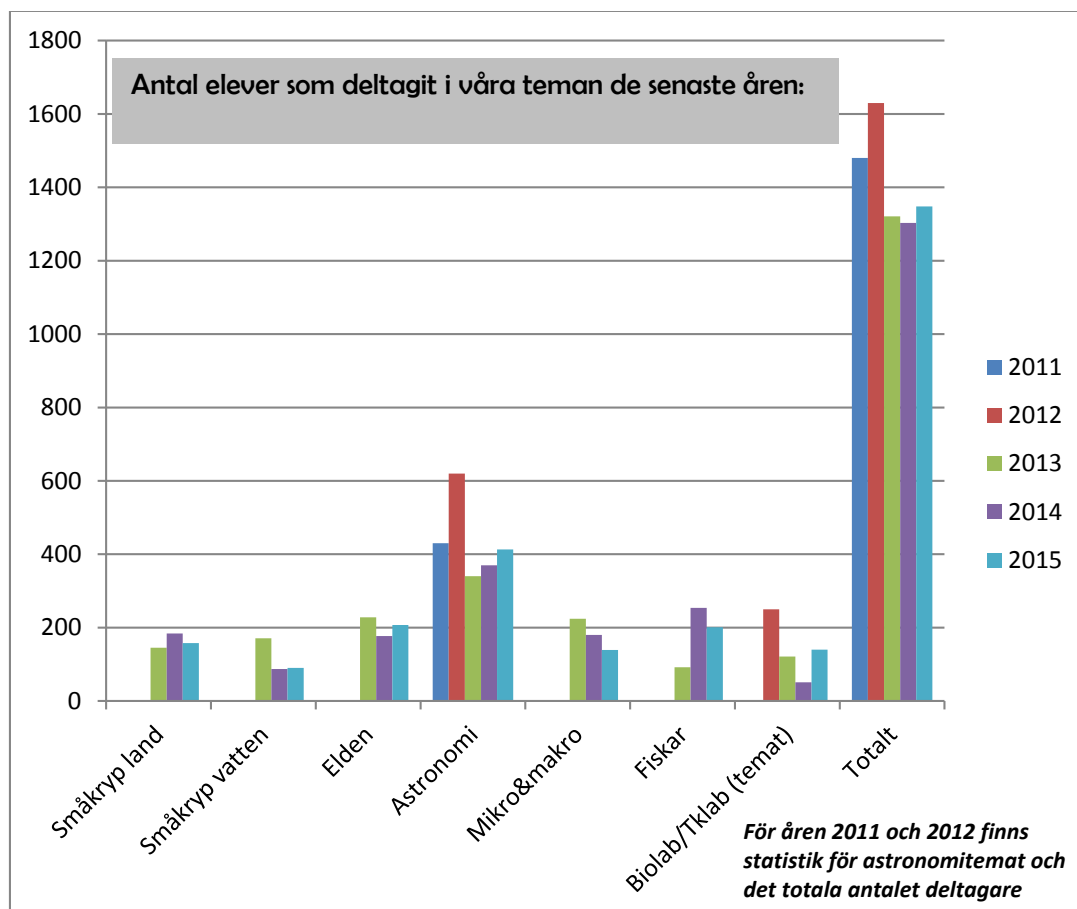
Biolabbet visades även för scouterna från Norrfjärden och från Hortlax på kvällstid (26 barn och 10 vuxna). Vi hade även ett besök från en förskola med sommarjour (8+3) i slutet av juli.

Sammanfattning deltagarstatistik:

Vi har under året 2015, undervisat **935 elever och 79 pedagoger** med våra heldagsteman och med vårt kortare astronomitema har vi undervisat **413 elever och 32 pedagoger**.

Förutom temadagarna har vi bokfört deltagande av **62 barn och 18 vuxna** i vår verksamhet.

Biolabbet

Vårt Biolab har varje skolvecka under 2015 liksom tidigare använts vid elevensval för Porsnässkolans klasser, åk 7-9. Detta elevensval har blivit lite av en profilering för Porsnässkolan då det inte kan erbjudas i samma utsträckning på andra skolor. Under varje elevensvalperiod engageras 16-18 elever. Året delas in i fyra perioder, för att möjliggöra att fler elever blir delaktiga i djurskötseln. Att ta hand om djuren skapar ofta ett stort engagemang och ger eleverna en utmärkt övning i ansvarstagande. Även under detta år har Sara Wink, som är ma/NO-lärare på Porsnässkolan, ansvarat för elevensval Biolab.

Under 2014 gjordes en ombyggnation av väggarna i ljusgården, på grund av att dessa blev felbyggda vid skolans tidigare renovering. En stor mängd växter förstördes och dammen fick tömmas vid ombyggnadsarbetet. Vi har under 2015 kunnat ersätta den växtlighet som blev förstörd och nu har bland annat kryddväxter slagit rot, vilka kan förse undervisningen i hkk på vår skola, med färska smaksättare. Några nya växter som vi nu hoppas ska överleva vintern är en bananplanta, avokado, *Crassula sp.* och *Aloe sp.*

Akvariet med en numera ca 40 cm lång *Hoplias* från Uruguay kunde vi i slutet av sommaren flytta tillbaka ut i ljusgården efter att det stått inne under ombyggnationen. Dammen har också kommit igång ordentligt igen och innehåller nu både *Cichlasoma dimerus* (Uruguay) och guldfisk.

Övriga arbetsuppgifter

Några naturskoledagar har vi använt till långsiktig planering och för- och efterarbete som inte varit möjligt att göra de dagar då vi varit ute med klasser. Andra liknande dagar har vi hunnit grovstäda i terrarier och akvarier och skött andra tidskrävande arbetsuppgifter i Biolabbet och på naturskoleinstitutionen. Vid regelbundna tillfällen har vi även hanterat bokningar och uppdaterat naturskolans hemsida.

Stefan Eriksson har hållit i en och en halv dags fortbildning kring naturvetenskap och teknik i Älvsbyn under teknikkursen som de anordnar för flickor i åk 8, som för övrigt firade 10:års jubileum detta år. De medverkande ungdomarna arbetade med naturskolans två småkrypsteman och tekniklabbets flygande farkost tema.

Fortbildning

Stefan Bergmark besökte SIDA den 7-8 maj och fick där ta del av vad en rad organisationer presenterade kring arbete med hållbar utveckling. Mycket gällde social hållbarhet, men det fanns även inslag av den ekologiska hållbarheten. Några organisationer som naturskolan har haft kontakt med var där. Naturskyddsföreningen och WWF är exempel på aktörer som naturskolan hade möjlighet att samtala med då. Bergmark representerade, den 20 maj, vår naturskola på ett möte i Umeå med personer som arbetar för vårt lokala RCE North Sweden (*Regional Centre of Expertise har som uppgift att sprida och stödja lärande för en hållbar samhällsutveckling. I dagsläget finns mellan 130-150 RCE runt om i världen*).

Stefan Eriksson representerade Piteå Naturskola vid Naturskolornas regionmöte norr 22-23/10-15 i Skulebergets naturreservat. Det var två berikande dagar som fylldes av gemensamma uteaktiviteter och på kvällen redovisade de närvarande naturskolorna sina verksamheter, förutom detta delades även tips på nya arbetsmetoder, nytt material, teman och övningar.

Under Kunskapsfestivalen arbetade Stefan Eriksson fackligt och träffade där Asta Nilsson från NTA (Naturvetenskap och teknik för alla). NTA är ett icke kommersiellt skolutvecklingsprogram i naturvetenskap, teknik och matematik för lärare och elever i förskolan och grundskolan. Vi ser en möjlighet för Naturskolans pedagoger att genom deltagande i NTA kunna fortbilda fler pedagoger i Piteå kommun, vilket Stefan Eriksson presenterat för Lena Engström vid ett möte 4/12-15.

Vi fick även ta del av föreläsningen, kring en giftfri offentlig miljö, som Chatrine Tourda höll på Strömbäckaskolan den 18:e maj.

Den 14-17 juni besökte vi, tillsammans med hela kollegiet på Porsnässkolan, vårt avlånga grannland i väst, mer specifikt Tromsö. Detta kunde vi göra genom att skolan ansökt om och erhållit medel till Erasmus + mobilitet. Under denna utbildningsresa besökte vi bl a en 1-7 skola (Mortensnes skole), Universitetet i Tromsö och upplevelsecentret Polaria. Vi träffade personer som delade med sig av stort kunnande kring klimatförändringar, arktiskmiljö och energifrågor. En höjdpunkt var mötet med Kim Holmén, International Director Norwegian Polar Institute. Ökad kunskap kring klimatförändringar är något vi ser att vi har nytta av i vårt naturskolearbete med elever i Piteå kommun.

Problem för verksamheten

Under maj-juni fick vi ägna några arbetsdagar till att stuva om vår utrustning i naturskolelokalen och i Biolabbet, t ex fick tolv akvarier flyttas för att golvet i lokalen skulle bilas upp och vattenledningar dras till angränsande klassrum. I naturskolelokalen skulle ventilationsrören bytas ut och det innebar att vi förutom att vi fick flytta våra prylar, även blev utan kontor på Porsnässkolan en tid.

Vid några tillfällen har Stefan Bergmark varit tvungen att använda naturskoletid för att presentera resultat av Personligtundersökningen då ingen annan tid fungerade. Stefan Eriksson har också under året varit tvungen att utföra andra uppdrag vid några tillfällen under vår gemensamma tid men i stort har vi kunnat utföra det vi föresatt oss.

Sammanfattande tankar

Vi är glada att våra teman bidrar till att klasslärare kan erbjuda exkursioner och laborativt arbete av hög kvalitet i utbildningen av unga. Mycket av detta skulle varit svårt att genomföra med samma kvalitet utan vår hjälp, har flera pedagoger uttryckt. Vi får signaler att det vi gör uppskattas av såväl elever som pedagoger och vi förbättrar hela tiden det som erbjuds, genom att metod och innehåll kontinuerligt bearbetas och utvärderas för att anpassas till den undervisning som bedrivs på de skolor vi besöker. Tidsramen sätter begränsning på antalet teman vi kan erbjuda och i dagsläget kan vi tillhandahålla stöd i de arbetsområden vi i texten tidigare räknat upp. Vid en eventuell utökning i tjänstefördelningen för naturskolan kommer fler teman att erbjudas, då vi redan har planer på tänkbara nya inriktningar.

Vi är stolta över att vi kunnat erbjuda så många barn och pedagoger hjälp inom naturorienterande ämnen och teknik under 2015. Nu blickar vi framåt mot ett nytt spännande år 2016!

m v h

Piteå Naturskola

Stefan Bergmark & Stefan Eriksson

Lärare: Piteå Naturskola

Utbildningsförvaltningen

Hemsida:

<http://www.pitea.se/naturskolan>

Adress: Porsnässkolan, Helgenäsgatan 13

945 31 Norrfjärden

Telefon: 070-390 10 96 (Bergmark)

Piteå kommun